

Instruks at finde blot en Antydning af et Holdepunkt for dette, at der kun skulde være Tale om et høfligt Afslag. Det ærede Medlem har ikke noget Øjeblik nævnt, hvorpaa han begrundede, at det kun skulde være et saadant høfligt Afslag, hvorfor han maatte sige til General Moltke: Vi har ikke Søbefæstningen færdig, altsaa er vi ikke i Stand til at forsvare os mod den fælles dansk-tyske Fjende, og det ærede Medlem har ikke givet nogen Forklaring af, hvorfor han maatte sige til General Moltke: Vi kan kun tale om det, hvis vi tillige kan tale om Grænsereguleringer i Sønderjylland. Der kan ikke være Skygge af Tvivl om, at derved kaldes der paa Tilbud fra tysk Side. Det var Indholdet af denne Instruks, og det ærede Medlem har ikke været i Stand til at give nogen som helst Forklaring, der kunde sandsynliggøre en anden Opfattelse deraf.

Det ærede Medlem sagde, at han kunde ikke være uhøflig overfor General Moltke; men det vilde ikke være uhøfligt overfor ham aabent og lige til at sige: Danmark maa holde paa den ubetingede Neutralitet, derfor kan det ikke indlade sig paa nogen Militærkonvention. Derimod, hvis Svaret skal forstaaes, som det ærede Medlem mener, det skal forstaaes, er det tvetydigt til det yderste overfor General Moltke. Og Generalen forstod det aldeles ikke som paastaet af det ærede Medlem og adskillige andre. Nej, General Moltke afgav sit Svar paa det Spørgsmaal, om man kunde tilvejebringe den Tilstand, at Danmark ydede noget, og Tyskland ydede noget; dertil svarede han: Vi kan ikke gaa til den Ydelse, som en Grænseregulering i Nordslesvig vil være.

Det ærede Medlem slog nu i sin Fremstilling sammen Ordene: militære Aftaler og Militærkonvention, og sagde, at General Moltke har aldrig i sin første Tale henvendt sig til os med Forslag om Militærkonvention. Og det ærede Medlem var saa venlig at sige, at jeg kunde vel nok forstaa fremmede Ord. Det ærede Medlem kan vist ogsaa forstaa, at General Moltke bestandig kommer tilbage til dette: En Militærkonvention har vi ikke Brug for, derfor har vi ikke Grund til at gøre Indrømmelser af Hensyn dertil. Det, jeg ønsker, er en Hædersmands Ord for, hvorledes Danmark vil stille sig, saa kan vi dertil knytte nogle Generalstabsaftaler. Det var saadanne Generalstabsaftaler, der var Tale om ogsaa i General Moltkes første Fremstilling. Men deroverfor var det, man fra dansk Side satte Spørgsmaalet frem

om noget, der er vidt forskelligt derfra, nemlig en Aftale, hvor den ene giver noget, og den anden giver noget. Og en saadan Aftale vilde, hvis den var blevet truffet, have knyttet Danmarks Skæbne til Tyskland.

Det ærede Medlem talte saa om sin Tale i 1905 i Esbjerg og sagde, at han havde betegnet det som et Tankeeksperiment. Ja, det gjorde han. Det var et Tankeeksperiment, der aabnede et uhyggeligt Indblik i, hvilke Tanker det ærede Medlem paa det Tidspunkt tumlede med, og det var det, der den Gang fremkaldte de Bekymringer hos mig, som det ærede Medlem ogsaa sagde nogle Ord om. Det ærede Medlem sagde: Det var ikke den Gang, jeg tabte Tilliden til ham, thi den Tillid havde jeg tabt tidligere; jeg havde skrevet om „Uroen i Venstre“ o. s. v. Det er rigtigt, at jeg for den indre Politik's Vedkommende, som det ogsaa fremgik af min Tale forleden, allerede tidligere havde tabt Tilliden til det ærede Medlem, men jeg havde ikke tænkt mig Muligheden af, at det ærede Medlem kunde indlade sig paa saa farlige Tanker med Hensyn til vor ydre Politik, som allerede hans Tale den Gang gav Udtryk for. Jeg havde opfattet det ærede Medlem som en nøgtern og koldblodig Bedømmer af Forholdene. Dette Indtryk blev afgørende brudt for mig ved den Tale, det ærede Medlem da holdt. Jeg har tidligere udtalt og gentagende her fremdraget den Opfattelse, at det ærede Medlem indtil 1901 klogt havde ført det Partis Politik, han stod i Spidsen for, men jeg havde dertil føjet, at det varede ikke længe, før mit Indtryk af, hvorledes hans Stilling var efter 1901, skiftede. Det kan ikke nægtes, at den ejendommelige Sindstilstand, som det ærede Medlem kom ind paa i de derpaa følgende Aar, er den eneste mulige Forklaring paa, at han førte den Politik indadtil, der i Løbet af enestaaende kort Tid brød den ganske sjældne Magtstilling, som Venstre-reformpartiet sad inde med i 1901. Og den eneste mulige Forklaring, som jeg i dette Øjeblik ser for, at det ærede Medlem har kunnet føre Forhandlinger som dem, han førte i 1906—07, er rigtignok den, at disse Forestillinger aldeles har taget Magten fra det ærede Medlems Tankegang i denne Periode.

Det ærede Medlem siger, at jeg havde talt om, at Udenrigsministerens Instruks var skubbet til Side, men det var der Forklaring paa, jeg behøvede ikke at søge en anden. Jo, det, jeg søger Forklaring paa,